STADSREVISIONEN
REVISORSGRUPP 3

STOCKHOLMS STADS
REVISIONSKONTOR
Datum 4.07.09.17
Dnr 781:156/07

2007-09-17

25

HÄSSELBY-VÄLLINGBY
Stadsdelsförvaltning
2007 -09- 20

Dnr 500 - 385 2007

Östermalms stadsdelsnämnd
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
Bromma stadsdelsnämnd
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Socialtjänstnämnden
Äldrenämnden

FYRA STADSDELSNÄMNDERS UPPFÖLJNING AV EGEN REGI RESPEKTIVE UPPHANDLAD VERKSAMHET FÖR ÄLDRE OCH FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR

I enlighet med revisionsplan 2007 har revisionskontoret granskat fyra stadsdelsnämnders uppföljning av verksamhet i egen regi respektive upphandlad verksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättningar.

Granskningsresultatet redovisas i bifogad promemoria, som har behandlats av revisorsgrupp 3 den 17 september. Promemorian översänds till nämnderna för kännedom.

På revisorernas vägnar

Bo Dahlström
ordförande

Karin Meding
sekreterare

Kopia till

Berörda förvaltningschefer

105 35 Stockholm. Telefon 08-508 29 000. Fax 08-508 29 399
revision@rvk.stockholm.se
Besöksadress Hantverkargatan 3 A 1 tr
www.revision.stockholm.se

STADSREVISIONEN
www.revision.stockholm.se

HÄSSELBY-VÄLLINGBY
Stadsdelsförvaltning
2007 -09- 20
Dnr 500 - 385 2007

Nr 5/2007
September 2007
DNR 421/156-07

Promemoria

Fyra stadsdelsnämnders uppföljning av egen regi respektive upphandlad verksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelsers ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I "årsrapporter" för nämnder och "granskningspromemorior" för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande som "revisionsrapporter" och i vissa fall som "promemorior".

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN
Revisionskontoret
www.revision.stockholm.se

Besöksadress: Hantverkargatan 3 A, 1 tr
Postadress: 105 35 Stockholm
Telefon: 08-508 29 000
Fax: 08-508 29 399

STADSREVISIONEN
REVISORSGRUPP 3

2007-09-17

Östermalms stadsdelsnämnd
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
Bromma stadsdelsnämnd
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Socialtjänstnämnden
Äldrenämnden

FYRA STADSDELSNÄMNDERS UPPFÖLJNING AV EGEN REGI RESPEKTIVE UPPHANDLAD VERKSAMHET FÖR ÄLDRE OCH FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR

I enlighet med revisionsplan 2007 har revisionskontoret granskat fyra stadsdelsnämnders uppföljning av verksamhet i egen regi respektive upphandlad verksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättningar.

Granskningsresultatet redovisas i bifogad promemoria, som har behandlats av revisorsgrupp 3 den 17 september. Promemorian översänds till nämnderna för kännedom.

På revisorernas vägnar

Bo Dahlström
ordförande

Karin Meding
sekreterare

Kopia till

Berörda förvaltningschefer

105 35 Stockholm. Telefon 08-508 29 000. Fax 08-508 29 399
revision@rvk.stockholm.se
Besöksadress Hantverkargatan 3 A 1 tr
www.revision.stockholm.se

Sammanfattning

Revisionskontorets granskning syftar till att bedöma om nämndernas former för uppföljning av hemtjänst och vård- och omsorgsboende för äldre samt av särskilda boenden för personer med funktionsnedsättningar är tillräckliga och om stadens gemensamma riktlinjer för uppföljning efterlevs. De stadsdelsnämnder som ingår i granskningen är Hässelby-Vällingby, Bromma, Östermalm och Skarpnäck.

Uppföljning och tillsyn av Stockholm stads upphandlade verksamheter och stadsdelsnämndernas egna bedrivna verksamheter för äldre och för personer med funktionsnedsättningar genomförs av flera aktörer. Utöver stadsdelsnämndernas uppföljning finns tillsyn från äldrenämndens äldreomsorgsinspektörer, länsstyrelsen och socialstyrelsen i hälso- och sjukvårdfrågor. Rekrytering pågår även av socialtjänstnämndens inspektörer för tillsyn av verksamheter för personer med funktionsnedsättningar.

Kommunfullmäktige har år 2005 beslutat om en uppföljningsmodell för hemtjänst, ledsagning och avlösning inom Stockholms stad som ska gälla fr o m år 2006[1]. Av beslutet framgår att modellen även ska tillämpas för uppföljning av vård- och omsorgsboende. Beslutet innebär att alla berörda verksamheter inom stadsdelsnämnderna och verksamheter som Stockholms stad har ramavtal med, ska följas upp årligen. Modellen ska tillämpas för verksamhet enligt nedan:

Verksamhet	Verksamheter för äldre		Verksamheter för personer med funktionshinder	
	Med ramavtal	Egen regi	Med ramavtal	Egen regi
Hemtjänst	X	X	X	X
Ledsagning, avlösning	X	X	X	X
Vård- och omsorgsboende	X	X	X	-

Uppföljningsmodellen kan även användas för tillsyn enligt socialtjänstlagen (SOL).

Granskningsiakttagelser

Tillsynsplaner

Revisionskontoret konstaterar att stadsdelsnämnderna för år 2007 har upprättat och beslutat om tillsynsplaner för enskild (privat) verksamhet enligt överenskommelse med länsstyrelsen. Uppföljningarna enligt tillsynsplanen för år 2006 har redovisats i respektive stadsdelsnämnd innan de har översänts till länsstyrelsen.

[1] 2005:180 RVII Uppföljning av insatser inom hemtjänst, ledsagning och avlösning i Stockholm stad.

Verksamheter med ramavtal
För verksamheter som har upphandlats centralt av kommunstyrelsen eller gemensamt för stadsdelsnämnderna av socialtjänstnämnden tecknas ramavtal. Stadsdelsnämnden avropar sedan enskilda platser för äldre eller för personer med funktionsnedsättningar. Revisionskontoret bedömer att under år 2006 har de granskade stadsdelsnämnderna, förutom Hässelby-Vällingby, i allt väsentligt genomfört uppföljningar i enlighet med stadens anvisningar och får därmed anses ha tillräcklig kontroll över verksamheter med ramavtal. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har under år 2006 genomfört en av sex planerade uppföljningar avseende vård- och omsorgsboende.

De nya centralt utarbetade checklistorna användes vid samtliga uppföljningar under år 2006 för verksamheter med ramavtal. Alla de granskade stadsdelsnämnderna har under år 2007 genomfört och planerat uppföljningar för verksamheter med ramavtal.

Verksamheter i egen regi
När det gäller uppföljning av den *verksamhet för vård- och omsorgsboende inom äldreomsorgen* som bedrivs i egen regi har endast Östermalms stadsdelnämnd använt sig av den centrala checklistan under år 2006. Skarpnäcks förvaltning har använt en annan checklista. Samtliga stadsdelsnämnder avser dock att använda den centrala checklistan under år 2007.

För verksamheterna i *egen regi inom LSS-området* finns fn inget krav på stadsdelsnämnderna att använda de centrala checklistorna. Granskningen har därför inriktats på att kontrollera om särskilda uppföljningar har genomförts. Enligt stadsdelsförvaltningarna i Östermalm och Skarpnäck genomfördes ingen särskild uppföljning utöver ILS- uppföljning[2] och internkontrollgranskning av verksamheter i egen regi under år 2006. I dessa stadsdelsförvaltningar genomför utförarenheten själv uppföljningar i sin verksamhet.

Mot bakgrund av ovanstående iakttagelser bedömer revisionskontoret att formerna för uppföljning av verksamhet i egen regi för äldre och för personer med funktionsnedsättningar under år 2006 inte varit helt tillräcklig. Revisionskontoret har vidare noterat att under år 2007 finns vid samtliga av de granskade stadsdelsnämnderna planer på att genomföra uppföljningar med den centralt utarbetade checklistan vid alla verksamheter inom äldreomsorgen. Revisionskontoret anser dock , 't formerna för uppföljning av verksamheter i egen regi med LSS-insatser måste utvecklas. Detta gäller främst för stadsdelsnämnderna Östermalm och Skarpnäck där uppföljning enbart sker av utförarenheterna själva.

[2] Integrerat lednings- och styrsystem

MAS uppföljning av hälso- och sjukvård
Utifrån en begränsad granskning av formerna för den medicinskt ansvariga sjuksköterskans (MAS) uppföljning av hälso- och sjukvård, konstaterar revisionskontoret att det inte finns något som tyder på att uppföljningen är otillräcklig. Det är dock viktigt att MAS:ens uppföljningar redovisas för stadsdelsnämnden.

Kommunfullmäktiges uppföljningsmodell
Kommunfullmäktiges beslutade uppföljningssystem för insatser inom hemtjänst, ledsagning och avlösning[3] innebär enligt revisionskontoret tolkning att avrapportering till kommunfullmäktige avser både äldre och personer med funktionsnedsättningar.

Enligt fullmäktiges beslut är det kommunstyrelsen som ska avrapportera uppföljningsresultatet till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har genom beslut givit äldreberedningen uppgiften att effektuera beslutet. Efter stadens senaste omorganisation torde ansvaret för avrapporteringen numera tillfalla äldrenämnden, då nämnden i sitt reglemente har ansvaret för övergripande frågor avseende samordning och utveckling av äldreomsorgen. I granskningen framkom att det fanns oklarheter vid stadsdelsförvaltningarna huruvida de centrala checklistorna för t ex hemtjänst skulle användas för hemtjänst i egen regi för personer med funktionsnedsättningar. Fullmäktiges beslut innebär att det ska finnas ett uppföljningssystem för vård- och omsorgsboende för äldre. Beslutet omfattade dock inte särskilda boenden för personer med funktionsnedsättningar.

Socialtjänstnämnden har enligt sitt reglemente det övergripande ansvaret för personer med psykiska och fysiska funktionsnedsättningar. Socialtjänstnämnden har därför utarbetat en uppföljningsmodell för verksamheter med ramavtal avseende LSS-insatser. Revisionskontoret konstaterar dock att det för närvarande inte finns något kommunövergripande uppföljningssystem för särskilda boenden i egen regi för personer med funktionsnedsättningar. Revisionskontoret anser att en motsvarighet till kommunfullmäktiges uppföljningsmodell för äldreomsorgen bör kunna användas avseende verksamheter för personer med funktionsnedsättningar. I praktiken skulle det innebära att socialtjänstnämnden sammanställer information avseende uppföljningsresultaten och avrapporterar till fullmäktige samt att de centrala checklistorna för uppföljning av verksamheter med ramavtal även gäller verksamhet i egen regi för personer med funktionsnedsättningar.

Enligt tillämpningsanvisningarna är det stadsdelsnämnderna som ansvarar för att mindre brister avhjälps i verksamheter med ramavtal. Vid allvarliga brister är

[3] 2005:180 RVII Uppföljning av insatser inom hemtjänst, ledsagning och avlösning i Stockholm stad.

det äldreförvaltningen respektive socialtjänstförvaltningen som bistår eller tar över ansvaret för uppföljningen och eventuella åtgärder. Om bristen är ett avtalsbrott kan ramavtalet hävas. Det är dock stadsdelsförvaltningen som avgör vad som är en allvarligare brist dvs när äldreförvaltningen respektive socialtjänstförvaltningen kopplas in. Revisionskontoret anser därför att det kan finnas vissa otydligheter i ansvarsfördelningen vad gäller uppföljningen.

INNEHÅLL

Sid

Fyra stadsdelsnämnders uppföljning av egen regi respektive upphandlad verksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning

1 Revisionsuppdraget 1
1.1 Granskningens omfattning och metod mm 1

2 Revisionskontorets granskningsiakttagelser 2
2.1 Tillsyn och tillsynsplaner avseende privat verksamheter 2
2.2 Uppföljning av upphandlad verksamhet 3
2.3 Uppföljning av verksamheter i egen regi 8
2.4 Uppföljning enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) 12

3 Revisionskontorets kommentarer och slutsatser 15

1 Revisionsuppdraget

Av revisionsplanen för år 2007 framgår att uppföljning av stadsdelsnämndernas verksamhet i egen regi respektive upphandlad verksamhet ska granskas. Granskningens syfte är att bedöma om nämndernas former för uppföljning av verksamheten är tillräcklig. Vidare syftar granskningen till att undersöka om stadens gemensamma riktlinjer för uppföljning efterlevs.

Revisionskontoret har begränsat granskningen till att omfatta verksamheter för äldre och för personer med funktionsnedsättningar. I granskningen ingår följande stadsdelsnämnder: Hässelby-Vällingby, Bromma, Östermalm och Skarpnäck.

1.1 Granskningens omfattning och metod mm

Bakgrund
Uppföljning och tillsyn av upphandlade verksamheter och stadens egna verksamheter för äldre och för personer med funktionsnedsättningar genomförs av flera aktörer. Utöver stadsdelsnämndens uppföljning finns tillsyn från äldrenämndens äldreomsorgsinspektörer, länsstyrelsen och socialstyrelsen i hälso- och sjukvårdfrågor. Rekrytering pågår även av inspektörer inom socialtjänstnämnden vilka ska bedriva tillsyn av verksamheter för personer med funktionsnedsättning.

Kommunfullmäktige har år 2005 beslutat om en uppföljningsmodell för hemtjänst, ledsagning och avlösning. Av beslutet framgår att modellen även ska tillämpas för vård- och omsorgsboenden. Beslutet innebär att verksamheter i egen regi som är belägna i stadsdelen och verksamheter som Stockholms stad har ramavtal med, ska följas upp årligen. Uppföljningsmodellen kan även användas för tillsyn enligt socialtjänstlagen (SoL). Detta tillsynsansvar avser privata boenden som finns i kommunen men som kommunen inte har ramavtal med.

Omfattning och metod
Granskningen omfattar hemtjänst och vård- och omsorgsboenden för äldre samt särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning. Stadsdelsnämnderna fick först i mars år 2007 den centrala uppföljningsrutinen/checklistan och hade vid granskningstillfället ännu inte hunnit använda den. Revisionskontorets granskning av uppföljningen inom hemtjänst kommer därför att slutföras i december månad och avrapporteras i stadsrevisionens årsrapport för de granskade nämnderna.

Uppföljning av ledsagning och avlösning har inte ingått i granskningen, eftersom äldrenämnden först under 2007 arbetat fram de centrala anvisningarna till stadsdelsnämnderna.

Granskningen har omfattat en *genomgång av rutiner för uppföljning* avseende

- de av länsstyrelsen anmodade tillsynsplanerna för vård och boende i enskilt drivna verksamheter (privata)
- upphandlade verksamheter inom vård- och omsorgsboende som har ramavtal med staden
- upphandlade verksamheter med avtal som nämnden själv har slutit avseende vård och boende, sk entreprenadavtal
- verksamheter i egen regi
- hälso- och sjukvård/ medicinskt ansvarig sjuksköterskas (MAS) uppföljning och avrapportering till nämnden

En genomgång har skett av stadsdelsnämndernas uppföljningsdokument och länsstyrelsens tillsynsärenden inom det granskade områdena. Därefter har intervjuer genomförts med ansvariga chefer och handläggare. Vidare har vissa verifieringar på beställarsidan genomförts för att se om de centralt utarbetade uppföljningsrutinerna har använts under året.

Revisionskontorets PM har faktakontrollerats av berörda förvaltningar.

2 Revisionskontorets iakttagelser

2.1 Tillsyn och tillsynsplaner avseende privata verksamheter

Länsstyrelsen genomför varje år en övergripande tillsyn av *offentlig* och *privat verksamhet* inom bland annat äldreomsorg och verksamheter inom LSS-området. En allsidig bedömning görs då avseende verksamhetens innehåll och kvalitet. I tillsynen ingår även att kontrollera att gällande lagar och regler följs när kommunen fattar beslut och genomför stöd- och serviceinsatser.

Inom Stockholmsområdet finns ett stort antal enskilt drivna verksamheter (privata). Länsstyrelsen har därför inlett ett nära samarbete med kommunerna i regionen. Samarbetet har resulterat i att kommunerna på länsstyrelsens anmodan gör upp tillsynsplaner för vård- och omsorgsboende och daglig verksamhet, genomför tillsyn samt avrapporterar resultatet till länsstyrelsen. Länsstyrelsen har inte utfärdat några anvisningar för vad tillsynen ska innehålla annat än att den ska ske en gång per år och utföras av ansvariga inom berörda verksamhetsområden. Vidare har länsstyrelsen utarbetat bedömningsgrunder avseende bostadsstandard vid särskilda boenden.

De granskade nämnderna har för år 2007 upprättat och tagit beslut om tillsynsplaner för enskild driven verksamhet inom vård och boende inom äldreomsorg samt för verksamheter med LSS-insatser enligt nedanstående sammanställning.

Tabellen nedan redovisar totalt hur många enheter inom äldreomsorgen och verksamheter inom LSS där de granskade stadsdelsnämnderna har ett tillsynsansvar och hur många som ska besökas eller har besökts.

Stadsdelsnämnd	Antal enskilda verksamheter som stadsdelsnämnden har tillsynsansvar över *	Antal enskilda verksamheter i som enligt tillsynsplanen ska besökas under år 2007 **	Antal enheter som har besökts och där avrapportering till länsstyrelsen skett under första halvåret 2007 **
Hässelby- Vällingby	13	13	0
Bromma	9	9	6
Östermalm	2	2	1
Skarpnäck	5	4	2

* uppgifter från Länsstyrelsen i Stockholm ** uppgifter från respektive stadsdelsnämnd

Revisionskontoret har noterat, att enligt länsstyrelsen har Skarpnäck stadsdelsnämnd tillsynsplikt för ytterligare en enskild driven verksamhet utöver de som finns redovisade i deras tillsynsplan. Vidare har noterats att vid Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd kommer samtliga tillsynsbesök ske under hösten år 2007.

Stadens äldreomsorgsinspektörer genomför granskning av stadsdelsnämndernas verksamheter. Av de fyra stadsdelsnämnder som ingår i granskningen har Hässelby-Vällingby granskats av stadens äldreinspektörer under åren 2005/06.

Socialstyrelsen har ett tillsynsansvar för bland annat hälso- och sjukvård i särskilda boenden inom äldreomsorgen. Under år 2007 har Socialstyrelsen genomfört tillsyn i Östermalms stadsdelnämnd och under år 2006 i Bromma stadsdelsnämnd.

2.2 Uppföljning av upphandlad verksamhet

Upphandling och uppföljning av verksamheter sker dels på central nivå för hela staden, dels på nämndnivå.

Verksamheter med ramavtal
För verksamheter som har upphandlats centralt av kommunstyrelsen eller gemensamt för stadsdelsnämnderna av socialtjänstnämnden tecknas ramavtal. Stadens ramavtal innebär att stadsdelsnämnderna vid behov kan avropa enstaka platser eller placeringar för äldre eller personer med funktionsnedsättning. Inom äldreomsorgen har kommunstyrelsen upphandlat tre ramavtal och för LSS-insatser har socialtjänstnämnden upphandlat ca tio olika ramavtal (se sid 5-7). För dessa verksamheter har äldreförvaltningen och socialtjänstförvaltningen

upprättat gemensamma uppföljningsrutiner/checklistor avseende kvalitet samt sjuk- och hälsovård. Äldreförvaltningen respektive socialtjänstförvaltningen samordnar stadens uppföljning.

Verksamheter med nämndvisa entreprenadavtal
Det finns även upphandling och uppföljning av vård- och omsorgsboende på nämndnivå. Här är det stadsdelsnämnden som sluter avtal med en privat vårdgivare, t ex ett äldreboende, efter att upphandling har skett. Avtalen omfattar hela verksamheter dvs inte köp av enstaka platser. I denna granskning ingår tre sådana verksamheter.

2.2.1 UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETER MED RAMAVTAL

Sedan år 2001 har uppföljningar genomförts avseende verksamheter med ramavtal där enstaka platser i vård- och omsorgsboende avropats. Efter att kommunstyrelsen utarbetat riktlinjer för kvalitetsuppföljning beslutade kommunfullmäktige år 2005 att från och med januari år 2006 införa en ny uppföljningsmodell för verksamheter med ramavtal dvs hemtjänst, ledsagning och avlösning samt vård- och omsorgsboende inom äldreomsorgen. Resultatet av uppföljningen ska enligt beslutet sammanställas och avrapporteras vartannat år till kommunfullmäktige. Uppföljningen ska kompletteras vart 4:e år med brukarenkäter som avser både privata och kommunala utförare.

Den tidigare äldreberedningen och socialtjänstförvaltningen har utarbetat uppföljningsrutiner enligt den nya modellen för upphandlade verksamheter med ramavtal. Till grund för rutinen ligger ramavtalens kvalitetskriterier och de krav som SoL, LSS och HSL [4] ställer på kommunen.

Äldrenämnden och socialtjänstnämnden har utsett stadsdelsnämnderna att praktiskt genomföra uppföljningen av ett antal upphandlade verksamheter t ex ett specifikt sjukhem. Uppföljningarna ska ske årligen och dokumentationen översändas till äldreförvaltningen och socialtjänstförvaltningen som sammanställer och informerar de övriga stadsdelarna om resultaten. Avrapportering av uppföljningen inom äldreomsorgen till kommunfullmäktige görs vart annat år. Första avrapporteringen kommer att ske år 2008. Den uppföljning som socialtjänstförvaltningen sammanställer avseende verksamheter för personer med funktionsnedsättningar återrapporteras endast till stadsdelsnämnderna.

Revisionskontoret har noterat att stadsdelsförvaltningarnas former för avrapportering av uppföljningsresultaten till sina nämnder varierar. Några förvaltningar redovisar resultaten i särskilda nämndärenden. Andra redovisar dem i bilageform i tertialrapporterna och/eller som sammandrag i verksamhetsbe-

[4] Socialtjänstlagen, SoL, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, samt Daglig verksamhet enligt LSS och Hälso- och sjukvårdslagen, HSL

rättelsen. Enligt förvaltningarna har nämnderna fått löpande information, antingen muntligt eller skriftligt då det har funnits allvarliga brister.

Uppföljning av äldreomsorgens verksamheter med ramavtal
Nedan redovisas de av kommunstyrelsen centralt upphandlade verksamheter med ramavtal.

Ramavtal nr 1: Enskilda placeringar i vård- och omsorgsboende
Avtalet gäller när en stadsdelsnämnd köper/avropar en eller flera platser hos en verksamhet som staden har ramavtal med.

Tabellen nedan visar antalet uppföljningar under *år 2006* som de ansvariga stadsdelsnämnderna har genomfört inom äldreomsorgen. Uppgifterna är hämtade från äldreförvaltningen och gäller verksamheter med vård och boende.

Stadsdelsnämnd	Antal verksamheter där ramavtal finns och där stadsdelsnämnden har ett uppföljningsansvar	Antal verksamheter som har följts upp under år 2006	Antal verksamheter där brister har noterats
Hässelby- Vällingby	4	1	1
Bromma	4	3	1*
Östermalm	5	4	2 varav 1 *
Skarpnäck	4	4	1

* avser endast boendestandarden.

Revisionskontoret har noterat att två stadsdelsnämnder inte har följt upp alla enheter under år 2006. I intervjuer med ansvariga i Bromma stadsdelsförvaltning uppgavs samordningsbekymmer som skäl för att uppföljning inte hade genomförts vid ett sjukhem. Uppföljningen genomfördes i maj år 2007. I Hässelby-Vällingby uppgavs att tre uppföljningar av verksamheter utanför Stockholm stad inte har genomförts under år 2006 och att äldreförvaltningen också har påtalat detta. Uppföljningarna för dessa verksamheter är enligt tidplan inplanerade till hösten år 2007.

För år 2006 redovisade de granskade förvaltningarna inte några allvarliga brister i verksamheterna. I Hässelby-Vällingby har man dock lyft fram smärre brister, bland annat vad gäller den social- och medicinska dokumentationen samt låsanordningar. Vid Östermalms stadsdelsnämnd konstaterades brister i läkemedelshanteringen. Vidare saknades några genomförandeplaner inom äldreomsorgen. Skarpnäcks förvaltning uppger att det i en verksamhet har funnits brister bland annat i läkemedelshanteringen och under år 2007 har brister konstaterats i utförardokumentationen och dess förvaring. Mot bakgrund av länsstyrelsens framtagna kriterier för boendestandard, konstaterades sådana avvikelser vid två stadsdelsnämnder (se tabell ovan).

Under första halvåret 2007 har stadsdelsnämnderna Östermalm, Bromma och Skarpnäck genomfört hälften av uppföljningarna. Hässelby - Vällingby har i enlighet med sin tidplan genomfört en uppföljning under första halvåret år 2007. Av intervjuerna som revisionskontoret har genomfört framgick att rapporte-

ringen av uppföljningsresultaten avseende verksamheter med ramavtal alltid gjordes till äldreförvaltningen alternativt socialtjänstförvaltningen.

Enligt kommunfullmäktiges beslut avseende en ny uppföljningsmodell framgår att resultatet från uppföljningarna bör göras tillgängliga på stadens hemsida. Äldreförvaltningen har effektuerat beslutet men uppger att uppföljningsresultaten endast beskriver kvaliteten mm just den dagen då uppföljningen sker, dvs en ögonblicksbild. Svårigheten att sammanställa ögonblicksbilder och en stor mängd av uppföljningar/information har bland annat medfört att förvaltningen ännu letar efter en optimal form för sammanställning av information. De undersöker f n olika dataprogram som anses passa för denna typ av uppföljning.

Ramavtal 2: Hemtjänst i ordinärt boende
Stadsdelsnämnderna fick först i mars år 2007 den centrala uppföljningsrutinen/checklistan och hade vid granskningstillfället ännu inte hunnit använda den. Revisionskontorets granskning av uppföljningen inom hemtjänst, kommer därför att genomföras i december månad och avrapporteras i stadsrevisionens årsrapport för de granskade nämnderna.

Ramavtal nr 3: Ledsagning och avlösning mm
Det finns även ett ramavtal avseende ledsagning mm. Verksamheter med sådant avtal ingår inte i denna granskning.

Uppföljning av ramavtal avseende LSS-insatser
Enligt socialtjänstnämndens reglemente har nämnden bland annat ett kommunövergripande ansvar för frågor rörande omsorg om fysiskt och psykiskt funktionshindrade. På uppdrag av stadsdelsnämnderna har socialtjänstnämnden tecknat ramavtal av verksamhet med LSS-insatser. Socialtjänstnämnden har tecknat ett tiotal olika ramavtal med ca 65 utförare avseende vissa boendeformer enligt SoL och LSS samt daglig verksamhet enligt LSS. Socialtjänstnämnden har även en samordnade roll avseende uppföljningen av dessa verksamheter.

Inom LSS-området finns många aktörer och personer med olika slags funktionsnedsättningar vilket gör att ramavtalen är fler än inom äldreomsorgen. Av intervjuerna som revisionskontoret har genomfört framgick att ramavtal inte alltid är den optimala lösningen. Ett exempel är att korttidstillsyn efter skolan bör finnas nära skolan alternativt nära elevens boende. Representanter för stadsdelsförvaltningar och socialtjänstförvaltningen möts regelbundet för att diskutera och följa upp hur ramavtalen respektive hur den centralt utarbetade mallen fungerar.

Tabellen nedan visar antalet uppföljningar av verksamheter med LSS-insatser som stadsdelsnämnderna genomfört år 2006 och där stadsdelsnämnderna har tilldelats ett särskilt uppföljningsansvar.

Stadsdelsnämnd	Antalet utförare där det finns ramavtal där stadsdelsnämnden har ett uppföljningsansvar *	Antalet utförare där det finns ramavtal som har följts upp under år 2006	Antal utförare där brister har noterats vid uppföljningen
Hässelby- Vällingby	2	0	-
Bromma	2	2	0
Östermalm	3	3	2
Skarpnäck	3	3	2

* uppgifter från socialtjänstnämnden

Revisionskontoret har genom intervjuer med berörda handläggare och chefer på stadsdelsnämnderna funnit följande:

- I *Skarpnäck stadsdelsnämnd* har stadens ansvar att följa upp verksamheter med ramavtal, genomförts av handläggare inom individ – och familjeomsorg (IoF).

- *Östermalm stadsdelsnämnds* uppföljningar kommer att ske under hösten år 2007. De brister som framkom under år 2006 var bland annat att en enhets tillstånd från länsstyrelsen inte stämde överens med den faktiskt bedrivna verksamheten. Vidare har brister i delegationsförfarandet gällande läkemedel funnits.

- Vid *Bromma stadsdelsnämnd* har uppföljning under år 2007 genomförts vid en verksamhet. Där noterade förvaltningen inga större brister. Uppföljningen vid den andra enheten är inplanerad år 2008.

- I *Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd* medförde en tillsättning av ny chef och införande av nya rutiner att uppföljningarna under år 2006 oavsiktligt glömdes bort. Uppföljningen 2007 är inplanerade under hösten.

2.2.2 UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETER MED ENTREPRENADAVTAL INOM ÄLDREOMSORGEN

Här är det stadsdelsnämnden som sluter avtal med en privat vårdgivare, t ex ett äldreboende. Nämnden ansvarar för att avtalet följs.

I denna granskning ingår tre sådana verksamheter inom äldreomsorgen. De har tidigare drivits i egen regi och därefter konkurrensutsatts. Numera drivs de som entreprenadverksamheter. Det innebär bl a att den enskilda drivna verksamheten

inte behöver länsstyrelsens tillstånd, vilket alla andra enskilt drivna verksamheter måste ha, eftersom de drivs på kommunens uppdrag. Med dessa verksamheter finns således inga ramavtal utan stadsdelsnämnden har egna avtal där man i regel upphandlar samtliga platser i ett boende. Andra stadsdelsnämnder som utnyttjar platser betalar till den stadsdelsnämnd som har ett avtal med entreprenadverksamheten. Innan avtalstiden går ut prövar stadsdelsnämnden om avtalet ska förlängas, upphandlas på nytt eller om verksamheten ska gå tillbaka i egen regi.

- *Östermalms stadsdelsnämnd* har två entreprenadavtal avseende äldreboenden med totalt 164 platser. Avtalen reglerar hur nämndens uppföljning ska gå till. Förvaltningen gör även uppföljning med stöd av den centralt utarbetade checklistan för ramavtal. Enligt förvaltningen visar resultatet av uppföljningen för år 2007 att båda enheterna fungerade väl, men att det fanns smärre brister i den ena verksamheten. Förvaltningens rapportering till nämnden sker i samband med tertialrapporterna. Länsstyrelsen har kritiserat en av verksamheterna då boendeenheten var för stor. Nämnden svarade länsstyrelsen att de tillsammans med entreprenören på sikt ska medverka till att ändra verksamhetens inriktning till att bli ett boende för äldre med somatiska sjukdomar.

- *Skarpnäcks stadsdelsnämnd* har ett entreprenadavtal avseende ett äldreboende med totalt 129 platser. Avtalet reglerar hur nämndens uppföljning ska gå till. T ex träffar förvaltningen entreprenören ett par gånger per år för att diskutera hur verksamheten fungerar. Under år 2006 har förvaltningen utöver uppföljning av själva avtalet genomfört en uppföljning där de har använt den nya centralt utarbetade checklistan. Resultatet av uppföljningen visade enligt förvaltningen inga större avvikelser/ brister. Förvaltningen uppgav dock att då verksamheten övertogs av en annan entreprenör uppstod oro ibland personalen och närstående.

För *verksamheter med LSS-insatser* finns inga motsvarande avtal. Revisionskontoret har i intervjuer noterat att för dessa verksamheter tecknar samtliga granskade stadsdelsnämnder särskilda avtal som berör en enskild person. Olika avtalsmallar används med olika skrivningar om uppföljning. Förvaltningarna direktupphandlar den enstaka platsen. Oftast gäller upphandlingen avlastning och korttidstillsyn. I ett par intervjuer framkom att avsaknad av ramavtal medför stora kostnader för nämnderna.

2.3 Uppföljning av verksamheter i egen regi

Stadens gemensamma uppföljningsrutiner

I intervjuerna framkom att alla de granskade stadsdelsnämnderna genomför kvalitetsuppföljningar enligt stadens integrerade ledning- och styrsystem, ILS. Uppföljningen koncentreras bland annat på att dialog sker, att verksamheternas mål formuleras så att de är mätbara och att verksamhetens åtagande fullgörs. Avstämningar och uppföljningar görs i regel i samband med tertialrapporteringen och redovisas i enheternas verksamhetsberättelser. Skarpnäcks stadsdelsnämnd uppger dock att dessa uppföljningar redovisas i ett separat ärende till nämnden.

Utöver ILS-uppföljning finns stadens riktlinjer för nämndernas internkontrollsystem. Där framgår att nämnderna årligen ska upprätta och besluta om en internkontrollplan (IK-plan). Planen ska bland annat innehålla kontroller över att lagar och föreskrifter samt stadens riktlinjer inom olika verksamheter efterlevs. Revisionskontoret har vid granskningstillfället noterat att Hässelby-Vällingby och Bromma saknade IK-planer för år 2007. Stadsdelsnämnden i Hässelby-Vällingby beräknas ta beslut om IK-plan i slutet av augusti 2007. Enligt förvaltningen i Bromma har internrevisionen varit eftersatt pg a vakans och det har inte funnits något finansiellt utrymme i budget för år 2007 för att återbesätta tjänsten. Detta uppgavs bland annat vara en av orsaken till att nämnden vid granskningstillfället ännu inte antagit en internkontrollplan för år 2007.

Kommunfullmäktiges beslut om att införa en ny uppföljningsmodell från och med januari år 2006 innebär bland annat att verksamhet inom vård- och omsorgsboende ska följas upp. De kommunala äldreboendena omfattas av uppföljningsmodellen och de checklistor som äldreförvaltningen arbetat fram ska användas. Syftet är bland annat att underlätta kommunstyrelsens jämförelser mellan utförarna.

Annan uppföljning inom äldreomsorgen

Revisionskontoret har noterat att det också finns annan uppföljning av verksamheter i egen regi inom äldreomsorgen vid stadsdelsnämnderna. Nedan anges *några exempel* på uppföljning som finns inom de granskade nämnderna.

- I *Hässelby-Vällingby* har under året en genomlysning av äldreomsorgen genomförts med konsultstöd. Konsulternas rapport har resulterat i att nämnden beslutat om ett antal uppdrag, bland annat ska verksamheter i egen regi upprätta handlingsplaner. Därutöver planerar MAS och en biträdande avdelningschef enligt särskild tidsplan besöka alla enheter inom äldreomsorgen under år 2007.

- I *Bromma* har nämnden inte fastställt någon internkontrollplan vilket medfört att beställaravdelningen inom äldreomsorgen tagit fram en egen uppföljningsplan för år 2007. Vidare sker en särskild verksamhetsuppföljning vid tio enheter. Hittills har den centralt utarbetade checklista använts vid uppföljning vid ett äldreboende i egen regi och en verksamhet driven i enskild regi.

- I *Östermalm* finns en tidsplan för samordnad verksamhetsuppföljning för hösten år 2007. Vid uppföljningsbesöket används en fast dagordning där bland annat ekonomi, verksamhetsutveckling, åtagande/ kvalitetsgarantier, internkontroll, uppföljning mm tas upp. Vid besöken deltar stadsdelsdirektören, avdelningschef samt representanter från personal- och ekonomienheten.

- Som ett komplement till *Skarpnäcks* internkontrollplan har verksamheterna inom äldreomsorgen utarbetat egna planer med 8-12 kritiska punkter för verksamheterna. Resultatet av kontrollerna sammanfattas och redovisas i bilaga till årets verksamhetsberättelse. Två brukarundersökningar som har genomförts under år 2006 har redovisats för nämnden i ett eget ärende. En brukarundersökning har även genomförts under 1:a halvåret år 2007. De årliga ILS-uppföljningarna kompletteras med enheternas egenutvärderingar av sina verksamheter.

Uppföljning av vård- och omsorgsboende i egen regi inom äldreomsorgen
Inom de granskade stadsdelsnämnderna finns totalt 17 verksamheter avseende vård- och boende vilka ska följas upp enligt den av kommunfullmäktige beslutade uppföljningsmodell. Vid uppföljningen ska den centralt utarbetade checklistan användas.

Tabellen nedan visar antalet uppföljningar vid vård och boende i egen regi inom äldreomsorgen som stadsdelsnämnderna har utfört under år 2006. Uppgifterna är hämtade genom intervjuer med stadsdelsförvaltningarna.

Stadsdelsnämnd	Antal enheter som ska följas årligen följas upp	Antal enheter i egen regi där uppföljning har utförts med checklistan under år 2006	Antal enheter där brister noterats under år 2006*
Hässelby- Vällingby	5	0	0
Bromma	6	0	2
Östermalm	4	4	2
Skarpnäck	2	0	1

* inkl länsstyrelsens, exkl äldreinspektörernas påpekande

Tabellen visar att endast Östermalms stadsdelnämnd har använt den centrala checklistan under år 2006. Tabellen visar också att det har framkommit brister. Nedan redovisas de brister revisionskontoret noterat genom dokumentgranskning (länsstyrelsens påpekanden) och vid intervjuer av berörda handläggare och chefer på stadsdelsnämnderna.

- Efter tillsyn har länsstyrelsen under år 2006 riktat kritik mot två enheter inom *Östermalms* stadsdelsnämnd. Vid den ena verksamheten avsåg kritiken den enskildes trygghet och omvårdnad samt den sociala dokumentationen. Vid den andra fanns brister i trygghet och säkerhet nattetid för de boende. För de brister som framkom då alla enheter besöktes av stadens äldreinspektörer, togs det enligt förvaltningen fram

en åtgärdsplan. Under år 2007 planeras att alla enheter ska följas upp med den nya centrala checklistan. Uppföljningen ska vara slutförd och återrapporterad senast februari år 2008.

- Länsstyrelsen har riktat kritik mot ett äldreboende inom *Bromma* stadsdelsnämnd under år 2006. Bland annat fanns brister inom säkerhet och trygghet för de boende. Verksamheten har efter länsstyrelsens påpekande vidtagit åtgärder bland annat förstärkt bemanningen på berörda enheter och personalen har fått handledning. Länsstyrelsen och socialstyrelsen har även under år 2006 riktat kritik för bland annat bristande social dokumentation och patientsäkerhet vid ett korttidsboende.

- De brister som har noterats i *Skarpnäck* stadsdelsnämnds egen uppföljning fanns bland annat i den sociala dokumentationen och i hälso- och sjukvårdsdokumentationen. Enligt förvaltningen bör även en verksamhets skriftliga kvalitetssystem förbättras.

- Länsstyrelsen riktade under år 2006 kritik mot två äldreboenden inom *Hässelby-Vällingby* stadsdelsnämnd varav det ena boendet fick allvarlig kritik. Kritiken bestod bl a i att det förekom äldre boende och dementa på samma avdelning samt att kvaliteten på personalens bemötande var ojämn. För det andra äldreboendet fanns bland annat brister i boendestandarden. Vidare har länsstyrelsen riktat kritik mot ett korttidsboende där bl a gemensamma och individuella aktiviteter borde förbättras. Enligt förvaltningen saknar de äldre fortfarande aktiviteter på korttidsboendet då det även i år har inkommit klagomål. Stadens äldreinspektörer har under 2005 utfört en särskild granskning som under sensommaren år 2006 översändes till nämnden för kännedom. I förvaltningens tjänsteutlåtande redovisas att "helhetsintrycket av äldreomsorgen var positivt. Dock har förvaltningen tagit till sig de varierande synpunkter och den kritik som framförts av äldreinspektörerna". I oktober år 2006 tog nämnden beslut om en handlingsplan för att åtgärda de synpunkter och brister som hade uppkommit.

Uppföljning av verksamheter för personer med funktionsnedsättningar
Inom de granskade stadsdelsnämnderna fanns totalt 59 verksamheter avseende särskilda boenden för personer med funktionsnedsättningar. Särskild uppföljning har skett vid 35 av dessa verksamheter inom Hässelby-Vällingby och Bromma stadsdelnämnder under år 2006.

Tabellen nedan visar bland antalet verksamheter i egen regi som har följts upp år 2006. Uppgifterna är hämtade från intervjuer med berörda handläggare vid stadsdelsförvaltningarna.

Stadsdelsnämnd	Antal verksamheter som ska följas upp *	Antal enheter som särskilt har följts upp under år 2006	Antal enheter där central checklista har använts
Hässelby-Vällingby	22	22	0

Bromma	16	13	0
Östermalm	6	0	0
Skarpnäck	15	0	0

* exkl enheter för personlig assistans, ledsagning och avlastning och daglig verksamhet.

Utöver uppföljning av ILS och eventuella internkontrollinsatser samt MAS:arnas uppföljning av hälso- och sjukvård, sker i huvudsak uppföljning av verksamheterna av utförarna själva. Utförarcheferna har oftast regelbundna träffar med överordnad chef alternativt chef för handikappomsorgen. Därutöver genomför utförarenheterna i regel brukarundersökningar för sina egna verksamheter.

Revisionskontoret har noterat att:

- Stadsdelnämnderna *Östermalm* och *Skarpnäck* inte har genomfört några särskilda granskningar utöver ILS-uppföljning och intern kontrollgranskning under år 2006. Enligt Östermalms stadsdelsnämnd följs verksamheten kontinuerligt upp av respektive chef. Utifrån tidigare resultat av intern kontrollgranskning inom handikappomsorgen har förvaltningen varje år en gemensam dag för uppföljning, vilken i år ska fokuscra på dokumentation.

- Det finns fn inga krav på att stadsdelsnämnderna ska använda de centralt utarbetade checklistorna avseende verksamheter med ramavtal för uppföljning av verksamheter i egen regi för personer med funktionsnedsättningar. Ingen av de granskade stadsdelsförvaltningarna uppger sig heller ha använt dessa checklistor i sin uppföljning av verksamheter i egen regi.

- De brister som har noterats enligt *Skarpnäcks* förvaltning är att ett gruppboende har brustit i rutinerna när det gäller anmälningsplikt vid personskada/risk för personskada. Länsstyrelsen har även vid samma enhet gjort ett tillsynsbesök under år 2006. I Hässelby-Vällingby uppgav bland annat att enheterna måste arbeta mer med sina målformuleringar för verksamheten så att dessa blir uppföljningsbara. Enligt förvaltningen i Östermalm har brister konstaterats avseende dokumentationen vid gruppbostäderna.

2.4 Uppföljning enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)

Nämnden tillsammans med den medicinskt ansvariga sjuksköterskan (MAS) ansvarar för hälso- och sjukvård för boende i vård- och omsorgsboende inom äldreomsorgen. MAS:ens ansvar gäller hälso-och sjukvård på sjuksköterskenivå. En av MAS:ens viktigaste uppgifter är att upprätthålla och utveckla verksamhetens kvalitet och säkerhet inom ramen för det kvalitetssystem (system för

planering, utförande och uppföljning) som finns inom hälso- och sjukvården. MAS:en har inte något primärt ansvar för den individuellt inriktade vård och behandling som ges till den enskilde patienten.

Stadsdelnämndernas MAS:ar arbetar i huvudsak med vård- och omsorgsboende i egen regi. Ansvaret för hälso- och sjukvård inom hemtjänsten ligger på landstingets primärvård.

De enskilda verksamheterna har vanligtvis egna MAS:ar. Entreprenadverksamhet tar dock inte över nämndens ansvar enligt HSL. Nämnden svarar i dessa verksamheter alltjämt för att patienterna erbjuds en god vård och att verksamheten uppfyller HSL:s krav. Detta gäller också kravet på att det ska finnas en medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), vilket därför måste regleras i avtalet. Uppgiften kan fullgöras av nämndens MAS eller av någon i utförarens verksamhet som har erforderlig kompetens för uppgiften.

MAS:ens uppföljning av upphandlad verksamhet
Nämndens ansvar för tillsyn av den kommunala hälso- och sjukvården i upphandlade verksamheter ombesörjs av nämndens MAS. Uppföljning av hälso- och sjukvård ingår i stadens centralt utarbetade checklista för upphandlad verksamhet med ramavtal. Revisionskontoret har noterat att MAS:ar har medverkat vid samtliga uppföljningar hos upphandlade verksamheter med ramavtal där det finns hälso- och sjukvård.

MAS:ens uppföljning av verksamheter i egen regi
Alla stadens stadsdelsnämnder har för verksamheter med LSS-insatser en principöverenskommelse mellan staden och Stockholms läns landsting, där primärvården har ansvaret för utförandet av hälso- och sjukvårdsinsatser. Stadens personal i verksamheterna med LSS-insatser kan på delegation från distriktssköterskan överlämna läkemedel. MAS har därför regelbundna möten med distriktssköterskorna.

Revisionskontoret har i intervjuer noterat följande:

- Enligt MAS vid *Östermalm* tas inom äldreomsorgen en plan för uppföljning av hälso- och sjukvård fram varje år. Under år 2006 genomfördes uppföljningarna i upphandlade verksamheter med den centrala checklistan, medan för verksamheterna i egen regi användes en annan modell[5] tillsammans med statistik över vissa nyckeltal/parametrar inom hälso- och sjukvård. Under år 2007 kommer all uppföljning att ske med utgångspunkt från den centralt utarbetade mallen samt med ovan nämnda statistik. Därutöver uppges att man har för avsikt att genomföra stickprovsmässiga granskningar/uppföljningar. Vidare har man ett par gånger

[5] Questamodellen

per år möten och vårdsamråd med sjukvårdspersonal som är knuten till verksamheterna. Den typ av brister som har framkommit under år 2007 gäller dokumentation i journalerna. MAS uppföljningar av hälso- och sjukvård avrapporteras till nämnden i tertialrapporterna och verksamhetsberättelsen. Vidare kan ärenden föreläggas nämnden då det finns omfattande avvikelser från rutiner mm. Lex Maria[6] anmäls till nämnden för kännedom.

- *Bromma* har för år 2007 en genomförandeplan där MAS:ens och administrativ sekreterare tillsammans genomför uppföljningen enligt den centralt utarbetade checklistan inom äldreomsorg. Inom äldreomsorgen har uppföljning skett vid åtta verksamheter under år 2006 och sex av femton verksamheter under första halvåret 2007. Under år 2007 har den centrala checklistan används. Brister har konstaterats vid en verksamhet med ramavtal (se avsnitt 2.2). MAS:ens avrapportering sker i särskilda ärenden till nämnden.

  Under år 2006 har inga uppföljningar med checklista genomförts vid verksamheterna med LSS-insatser. Istället hade MAS:ens täta kontakter med distriktssköterska och enhetscheferna vid gruppbostäderna. Enligt MAS:ens har det inte funnits några allvarliga brister i verksamheterna. Under hösten 2007 kommer samtliga LSS-boenden att följas upp.

- Under år 2006 genomfördes uppföljningar på samtliga boendeenheter inom *Skarpnäcks* äldreomsorg och handikappomsorg. För år 2007 har hittills tre av sex uppföljningar genomförts med den centrala checklistan inom äldreomsorgen. Inom handikappomsorgen har inte den centrala checklistan använts. En särskild MAS-pärm med rutiner finns som stöd i uppföljningsarbetet. Förvaltningen har bedömt att den sociala dokumentationen behövdes förbättras vid en verksamhet. MAS:ens avrapportering av uppföljningarna görs i särskilda ärenden till nämnden.

- I samband med att hälso- och sjukvården för boende i gruppboende med LSS-insatser har överförts till primärvården har MAS:en i *Hässelby-Vällingby* besökt samtliga gruppboenden och haft frekventa kontakter med enhetschefer och vårdcentraler. Alla gruppbostäder och dagliga verksamheter inom LSS-området planeras även att besökas under hösten 2007. Uppföljningen kommer att genomföras med hjälp av anpassade delar av Ouesta- modellen.

  MAS:en inom äldreomsorgen har en årlig plan för uppföljning av verksamheterna. Under år 2006 framkom att antal brister i verksamheterna i egen regi. Det gäller bland annat läkemedelshantering och dokumentation av vårdplaner. Därutöver behöver förvaltningen utveckla sitt förebyggande arbete med bland annat fallskador, trycksår mm. Inom äldreomsorgen används den centrala checklistan. MAS:en menar dock att den

[6] Avvikelserapportering till Socialstyrelsen

behöver kompletteras för att få ett bra uppföljningsdokument. MAS:en kompletterar sin uppföljning med Questa-modellen samt med läkemedelsinspektioner, hygienronder mm. Båda MAS:arna upprättar tjänsteutlåtanden som avrapporteras i nämnden.

3 Revisionskontorets kommentarer och slutsatser

Tillsynsplaner över enskilt drivna verksamheter
Revisionskontoret konstaterar att stadsdelsnämnderna för år 2007 har upprättat och beslutat om tillsynsplaner för enskilt drivna verksamhet enligt överenskommelse med länsstyrelsen. Stadsdelsnämnderna Bromma, Östermalm och Skarpnäck har under första halvåret genomfört ca hälften av uppföljningarna av de enskilt drivna verksamheterna. Hässelby-Vällingby genomför merparten av sina uppföljningar under hösten 2007. Uppföljningarna har för år 2006 redovisats i nämnden innan de översänts till länsstyrelsen

Verksamheter med ramavtal avseende vård- och omsorgsboende
Revisionskontoret bedömer att under år 2006 har de granskade stadsdelsnämnderna, förutom Hässelby-Vällingby, i allt väsentligt genomfört uppföljningar i enlighet med stadens anvisningar och får därmed anses ha tillräcklig kontroll över verksamheter med ramavtal.

Under år 2006 har Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd genomfört en av sex planerade uppföljningar avseende verksamheter med ramavtal. I Bromma uppgavs att en uppföljning av en enskilt driven verksamhet inte hade genomförts beroende på samordningsproblem. De två andra stadsdelsnämnderna hade genomfört alla uppföljningar som de ansvarar för.

De centralt utarbetade checklistorna användes vid samtliga uppföljningar som genomfördes under år 2006. Alla de granskade stadsdelsnämnderna har under år 2007 genomfört och planerat uppföljningar för verksamheter med ramavtal.

Verksamheter med nämndvisa entreprenadavtal
Nämndvisa entreprenadavtal finns endast inom äldreomsorgen i Östermalms och Skarpnäcks stadsdelsnämnder. Revisionskontoret bedömer att stadsdelsnämndernas former för uppföljning av verksamheterna är tillräckliga.

Verksamheter i egen regi avseende vård- och omsorgsboende
Revisionskontoret kan konstatera att stadsdelsnämnderna genomför uppföljningar i enlighet med de stadsgemensamma systemen för ILS och intern kontroll i sina verksamheter. Någon ingående kontroll avseende tillämpningen av dessa system har emellertid inte genomförts i denna granskning. Dock noterades vid granskningstillfället att två nämnder ännu inte hade fastställt internkontrollplan

för år 2007. Granskningen har istället inriktat sig på att kontrollera om stadsdelsnämnderna under år 2006 använt den centrala checklistan enligt kommunfullmäktiges uppföljningsmodell vid uppföljning av verksamhet för vård- och omsorgsboende i egen regi inom äldreomsorgen. Av intervjuerna framgick att endast Östermalms stadsdelsförvaltning hade använt sig av den centrala checklistan under år 2006. Skarpnäcks förvaltning använde en annan checklista. Alla fyra stadsdelsnämnderna avser att använda den centrala checklistan under år 2007.

För verksamheterna med LSS-insatser i egen regi finns fn inget krav på att de centrala checklistorna för upphandlade verksamheter för köp av enstaka platser ska användas. Granskningen har därför inriktats på att kontrollera om särskilda uppföljningar har genomförts. Enligt stadsdelsförvaltningarna i Östermalm och Skarpnäck genomfördes ingen särskild uppföljning utöver ILS och internkontrollgranskning under år 2006. I dessa stadsdelsförvaltningar genomför utföraren/utförarenheten själv uppföljningar i sin verksamhet.

Vidare har revisionskontoret noterat att förvaltningarna har en viss punktvis uppföljning inom äldreomsorgen. Ett exempel på detta är Skarpnäcks uppföljning av 8-12 fastlagda kriterier för verksamheterna inom äldreomsorgen.

Mot bakgrund av ovanstående iakttagelser bedömer revisionskontoret att formerna för uppföljning av verksamhet i egen regi för äldre och för personer med funktionsnedsättningar inte varit helt tillräcklig under år 2006. Revisionskontoret har vidare noterat att det under år 2007 finns planer på att genomföra uppföljningar med den centralt utarbetade checklistan vid samtliga verksamheter inom äldreomsorgen vid alla de granskade stadsdelsnämnderna. Revisionskontoret anser dock att formerna av uppföljning vid verksamheter i egen regi med LSS-insatser måste utvecklas. Detta gäller främst för stadsdelsnämnderna Östermalm och Skarpnäck, där uppföljning enbart sker av utförarenheterna själva.

MAS:ens uppföljning av hälso- och sjukvård

Revisionskontoret konstaterar att i denna begränsade granskning, finns det inget som tyder på att MAS:ens uppföljning av hälso- och sjukvård är otillräcklig.

Avrapportering till stadsdelsnämnderna

När det gäller avrapportering av uppföljningsresultat till nämnden anser revisionskontoret att all återkommande uppföljning av verksamheter under året ska redovisas till nämnden. Vid två förvaltningar har MAS:arna uppgivit att checklistan för upphandlad verksamhet med ramavtal inte täcker in deras ansvar att följa upp hälso- och sjukvård i verksamheten i egen regi, vilket den borde göra enligt deras mening. Revisionskontoret anser att MAS:arnas uppföljningar alltid ska redovisas i stadsdelsnämnden.

Revisionskontoret anser att sammanställningar/statistik bör göras över vilka typer av brister som redovisats vid uppföljningarna och med vilken frekvens de förekommer. Det gäller både i de enskilt drivna verksamheterna och i verksamheterna i egen regi. Revisionskontoret har noterat att sådan statistik/nyckeltal i huvudsak förs bara inom hälso- och sjukvård. Statistiken kan ge stadsdelsnämnderna en fingervisning om vilka särskilda insatser som behövs för att förbättra verksamheten.

Stadens uppföljningsmodell av verksamheter för personer med funktionsnedsättningar

Revisionskontoret anser att staden fn saknar en heltäckande uppföljningsmodell inom verksamheter för personer med funktionsnedsättningar.

Kommunfullmäktiges beslutade uppföljningssystem för insatser inom hemtjänst, ledsagning och avlösning innebär enligt revisionskontoret tolkning, att avrapportering till kommunfullmäktige ska ske både för äldre och för personer med funktionsnedsättningar. Enligt beslutet är det kommunstyrelsen som avrapporterar uppföljningsresultatet till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen gav äldreberedningen uppgiften att effektuera beslutet. Efter stadens senaste omorganisation torde ansvaret för avrapporteringen numera tillfalla äldrenämnden, då nämnden enligt sitt reglemente har ansvar för övergripande frågor avseende samordning och utveckling av äldreomsorgen. Enligt granskningen framkom att det fanns oklarheter vid stadsdelsförvaltningarna huruvida de centrala checklistorna för t ex hemtjänst skulle användas för verksamheter i egen regi för personer med funktionsnedsättningar. Beslutet innebar att det även ska finnas ett uppföljningssystem för vård- och omsorgsboende för äldre. Beslutet omfattade dock inte särskilda boenden för personer med funktionsnedsättningar.

Socialtjänstnämnden har enligt sitt reglemente det övergripande ansvaret för personer med psykiska och fysiska funktionsnedsättningar. Socialtjänstnämnden har därför utarbetat en motsvarande uppföljningsmodell för verksamheter med ramavtal avseende LSS-insatser. Revisionskontoret konstaterar dock att det för närvarande inte finns något kommunövergripande uppföljningssystem för särskilda boenden i egen regi för personer med funktionsnedsättningar. Revisionskontoret anser att en motsvarighet till fullmäktiges uppföljningsmodell för äldreomsorgen borde kunna användas avseende verksamheter med LSS-insatser. I praktiken skulle det innebära att socialtjänstnämnden sammanställde information avseende uppföljningsresultaten och rapporterade till fullmäktige samt att de centrala checklistorna för uppföljning av verksamheter med ramavtal även skulle gälla verksamhet i egen regi för personer med funktionsnedsättningar.

Ansvarsfördelning

Enligt tillämpningsanvisningarna är det stadsdelsnämnderna som ansvarar för att mindre brister avhjälps i verksamheter med ramavtal. Vid allvarliga brister är det äldreförvaltningen respektive socialtjänstförvaltningen som bistår eller tar över ansvaret för uppföljningen och eventuella åtgärder. Om bristen är ett avtalsbrott kan ramavtalet då hävas. Det är dock stadsdelsförvaltningen som avgör vad som är en allvarligare brist och när äldreförvaltningen respektive socialtjänstförvaltningen kopplas in. Revisionskontoret anser därför att det finns vissa otydligheter i ansvarsfördelningen vad gäller uppföljningen.

Maria Lövgren
Enhetschef

Annelie Wikland
Revisor